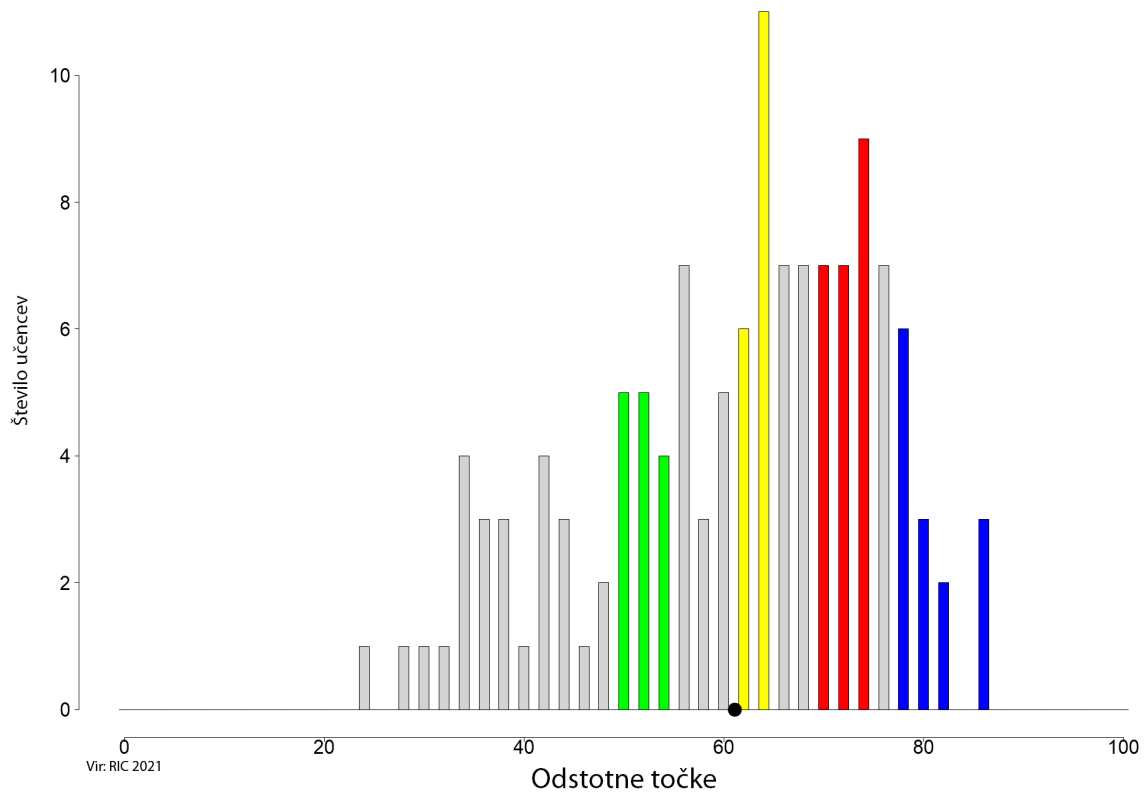

Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard – slovenščina

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NIS) (NPZ, 9. razred, 2021, N = 129)

Slika: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo spodnjo mejo *četrtnine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (1., 2., 3., 5., 6. – skupaj deset postavk) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (10. – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: Največ je nalog alternativnega tipa (štiri postavke) in nalog kratkega zaprtega odgovora (tri postavke), sledijo naloge dopolnjevanja brez nabora (tri postavke) ter naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:

- berejo krajša neumetnostna besedila – prepoznajo prebrano besedilo kot poročilo (**naloga 1.01.1**);
- berejo krajša neumetnostna besedila, pri tem skušajo besedilo členiti na uvod, jedro in zaključek ter na odstavke – navedejo, koliko odstavkov ima prebrano neumetnostno besedilo (**naloga 1.02.1**);
- ugotavljajo, ali so podatki resnični ali ne – znajo poiskati bistvene podatke (**naloge 1.05.01, 1.05.02, 1.05.03 in 1.05.04**);
- poiščejo podatek iz besedila – navedejo kraj dogajanja (**naloga 1.03.1**) in dopolnijo dano poved z ustreznimi besedami (**naloga 1.06.1, 1.06.2 in 1.06.3**);
- ob danem korenu navajajo besede iste besedne družine – navedejo eno besedo iste besedne družine ob danem korenu (**naloga 1.10.1**).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati bistvene podatke v prebranem neumetnostnem besedilu. Upoštevajo osnovna slovnična pravila. Pravilen odgovor poiščejo med danimi možnostmi.

Zgled: **naloga 01.06**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (4. in 6. – skupaj štiri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (9 – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: V zeleno območje se je uvrstila naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka), alternativnega tipa (tri postavke) in naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (ena postavka).

Učenci:

- ugotavljajo dogajalni prostor – navedejo kraj dogajanja (**naloga 2.04.1**);
- poiščejo podatek iz umetnostnega besedila – poiščejo preproste podatke v umetnostnem besedilu (**naloge 2.06.1, 2.06.2 in 2.06.3**);
- poskušajo razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe – prepoznajo očitno lastnost književne osebe (**naloga 2.09.2**).

Učenci prepoznajo osnovne podatke v umetnostnem besedilu.

Zgled: **naloga 2.06**

(V zeleno območje so se uvrstile prve tri postavke naloge, zadnja postavka sodi v rumeno območje.)

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (7. in 8. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri dveh (10. in 12. – štiri postavke) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega zaprtega odgovora (sedem postavk).

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek – poiščejo dejavnike vzrokov (**nalogi 1.07.1 in 1.07.2**) in izpišejo določeno poved po danem kriteriju (**naloga 1.08.1**);
- ob danem korenu navajajo besede iste besedne družine – navedejo zahtevano število besed iste besedne družine ob danem korenu (**nalogi 1.10.2 in 1.10.3**);
- skušajo razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi) – poiščejo sopomenko za pojme v vsakdanji rabi (**nalogi 1.12.1 in 1.12.2**).

Učenci iščejo zahtevnejše podatke v prebranem neumetnostnem besedilu; pri zapisu upoštevajo slovnična pravila. Izkazujejo znanje s področja besedotvorja.

Zgled: **naloga 1.07**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (2., 3., 4., 6. – štiri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri dveh (8. in 9. – tri postavke) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki), naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka) in naloga alternativnega tipa (ena postavka) ter naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (tri postavke).

Učenci:

- ločijo glavne in stranske književne osebe – poimenujejo glavno književno osebo (**naloga 2.02.1**) in prepoznajo stransko književno osebo (**naloga 2.03.1**);
- poskušajo razumeti psihološke lastnosti, književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe – navedejo natančno vse zahtevane podatke iz besedila (**naloga 2.04.2**) in prepoznajo manj očitno lastnost književne osebe (**naloga 2.09.1**);
- poiščejo podatek iz besedila – poiščejo zahtevnejši podatek (**naloga 2.06.4**);
- razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote – določijo začetek in konec zgodbe (**naloga 2.08.1**) ter osrednja dogodka zgodbe (**naloga 2.08.2**).

Učenci znajo razčleniti zgodbo na dogajalne enote ter razumejo ravnanje in značajske lastnosti vseh književnih oseb. V umetnostnem besedilu znajo poiskati tudi zahtevnejše podatke.

Zgled: **naloga 2.08**

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (11. – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek – iz besedila izpišejo čas dogodka (**naloga 1.04.1**);
- izpisanim samostalnikom določijo spol in število – samostalnik ženskega spola postavijo v dvojino (**naloga 1.11.1**).

Učenci znajo slovnično pravilno zapisati iskani podatek iz prebranega neumetnostnega besedila in spremeniti izhodiščno zapisan samostalnik glede na zahtevano značilnost (število).

Zgled: **naloga 1.11**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (7. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na drugi (razumevanje, uporaba) in pri eni (10. – ena postavka) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge kratkega zaprtega odgovora (tri postavka) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- poskušajo razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev – razumejo besedne zveze prenesenega pomena (**naloga 2.07.1**) in prispodobe oseb (**naloga 2.07.2**);
- najdejo razlago za ravnanje književnih oseb, če jo je mogoče izpeljati iz literarnega dogajanja – razumejo razloge za nastala dejstva (**naloga 2.07.3**);
- ob učiteljevi pomoči sami pišejo krajša besedila, npr. obnovo poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd. – napišejo obnovo zgodbe na podlagi zahtevane strukture (**naloga 2.10.1**).

Učenci berejo z razumevanjem in povzemajo umetnostno besedilo. Samostojno tvorijo pisni sestavek na podlagi zahtevane strukture.

Zgledi: **naloge 2.07.1, 2.07.2 in 2.07.3**

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (9. in 12. – skupaj dve postavki) smo preverjali miselne procese na drugi (razumevanje, uporaba) in pri eni (14. – ena postavka) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge so tipa kratkega zaprtega odgovora (dve postavki) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- v besedilu podčrtajo pridevnike – poiščejo kakovostni pridevnik v dani povedi (**naloga 1.09.1**);
- skušajo razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi) – poiščejo sopomenko za pojem, ki je v vsakdanji rabi manj pogost (**naloga 1.12.3**);
- pišejo krajša besedila – napišejo poročilo s tremi ključnimi informacijami, ki jih mora vsebovati (**naloga 1.14.1**).

Učenci izkazujejo bolj poglobljeno znanje s področja besedoslovja in bolj zanesljivo znanje iz oblikoslovja.

Zgled: **naloga 1.09**

(V modro območje sodi prva postavka naloge, druga postavka pa nad modro območje.)

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- spoznavajo književne zvrsti in vrste – prepoznajo prebrano besedilo kot prozo (**naloga 2.01.1**).

V modrem območju učenci znajo zanesljivo določiti zvrst prebranega umetnostnega besedila.

Zgled: **naloga 2.01**

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (8. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri dveh (9. in 13. – skupaj tri postavke) na drugi (razumevanje, uporaba) in pri eni (14. – tri postavke) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkih odgovorov (štiri postavke) in kratkimi polodprtimi odgovori (tri postavke).

Učenci manj uspešno:

- usvajajo z vajami osnovna pravila slovenskega pravopisa – prepisujejo iskano poved jezikovno popolnoma pravilno (**naloga 1.08.2**);
- podčrtajo v besedilu pridevnike – podčrtajo vrstni pridevnik v dani povedi (**naloga 1.09.2**);
- poiščejo v besedilu glagole in jim določijo spol, število in čas – postavijo dano poved v prihodnji čas (**naloga 1.13.1**);
- usvajajo z vajami osnovna pravila slovenskega pravopisa – jezikovno pravilno zapišejo poved, ki so jo postavili v prihodnji čas (**naloga 1.13.2**);
- pišejo krajša besedila – napišejo poročila z vsemi ključnimi informacijami, ki jih mora vsebovati (**naloga 1.14.2**), zapišejo zaokroženo besedilo v danem obsegu (**naloga 1.14.3**) in pišejo jezikovno pravilne povedi v daljšem samostojnem sestavku (**naloga 1.14.4**).

Tudi najuspešnejši učenci nimajo zanesljivega poglobljenega znanja o pridevnikih in postavljanju povedi v prihodnji čas ter ne napišejo povezanega neumetnostnega besedila v zahtevanem obsegu in slovnično pravilno.

Zgled: **naloga 1.13**

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (10. – dve postavki) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nalogi uvrščamo med naloge kratkega zaprtega odgovora (ena postavka) in kratkega polodprtega odgovora (dve postavki).

Učenci manj uspešno:

- poiščejo podatke iz umetnostnega besedila – poiščejo ustrezno poved glede na zahtevani kriterij oziroma jo v celoti ne zapišejo pravilno (**naloga 2.05.1**);
- pišejo sami/ob učiteljevi pomoči krajša besedila npr. obnove poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd. – zapišejo zaokroženo besedilo ustrezne dolžine (vsaj devet povedi) (**naloga 2.10.2**);
- usvajajo z vajami pravila slovenskega pravopisa – pri zapisu besedila upoštevajo slovnična in pravopisna pravila (**naloga 2.10.3**).

Tudi najuspešnejši učenci ne napišejo povedi/obnove slovnično pravilno in ustrezne dolžine.

Zgled: **naloga 2.05**

Preglednica: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

Naloga	Točke	Vsebina	Cilj – učenc:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
I. DEL (Neumetnostno besedilo: Vladimir Ajdič: Brez mobitela med vožnjo. Slovenske novice, 21. 1. 2019.)							
1.	1.1	1	Neumetnostno besedilo	bere krajša neumetnostna besedila (prepozna prebrano besedilo kot poročilo);	M	I.	zeleno
2.	2.1	1	Neumetnostno besedilo	bere krajša neumetnostna besedila, pri tem skuša besedilo členiti na uvod, jedro in zaključek ter na odstavke;	M	I.	zeleno
3.	3.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno
4.	4.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rdeče
5.	5.1	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno
	5.2	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno
	5.3	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno
	5.4	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno
6.	6.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno
	6.2	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno
	6.3	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno
7.	7.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno
	7.2	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno
8.	8.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno
	8.2	1	Jezik	z vajami usvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa;	M	I.	nad modrim
9.	9.1	1	Jezik	v besedilu podčrta pridevnike;	T	II.	modro
	9.2	1	Jezik	v besedilu podčrta pridevnike;	T	II.	nad modrim
10.	10.1	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	zeleno
	10.2	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	rumeno
	10.3	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	rumeno
11.	11.1	1	Jezik	izpisanim samostalnikom določi spol in število;	T	II.	rdeče
12.	12.1	1	Jezik	skuša razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi);	T	II.	rumeno
	12.2	1	Jezik	skuša razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi);	T	II.	rumeno
	12.3	1	Jezik	skuša razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi);	T	II.	modro
13.	13.1	1	Jezik	v besedilu poišče glagole in jim določi spol, število in čas;	T	II.	nad modrim
	13.2	1	Jezik	z vajami usvaja pravila slovenskega pravopisa;	T	II.	nad modrim

Naloga	Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
14.	14.1	1	Neumetnostno besedilo	piše krajša besedila;	T	III.	modro
	14.2	1	Neumetnostno besedilo	piše krajša besedila;	T	III.	nad modrim
	14.3	1	Neumetnostno besedilo	piše krajša besedila;	T	III.	nad modrim
	14.4	1	Jezik	z vajami usvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	III.	nad modrim

Naloga	Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	
II. DEL (Umetnostno besedilo prirejeno po: Niko Grafenauer (ur.), Škofjeloški grb. Slovenska dežela v pripovedki in podobi, Ljubljana: Mladinska knjiga 1991.)							
1.	1.1	1	Umetnostno besedilo	spoznava književne zvrsti in vrste;	M	I.	modro
2.	2.1	1	Umetnostno besedilo	loči glavne in stranske književne osebe;	M	I.	rumeno
3.	3.1	1	Umetnostno besedilo	loči glavne in stranske književne osebe;	M	I.	rumeno
4.	4.1	1	Umetnostno besedilo	ugotavlja dogajalni prostor;	M	I.	zeleno
	4.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	M	I.	rumeno
5.	5.1	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz umetnostnega besedila;	M	I.	nad modrim
6.	6.1	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno
	6.2	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno
	6.3	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno
	6.4	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rumeno
7.	7.1	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	rdeče
	7.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	rdeče
	7.3	1	Umetnostno besedilo	najde razlago za ravnanje književnih oseb, če jo je mogoče izpeljati iz literarnega dogajanja;	T	II.	rdeče
8.	8.1	1	Umetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rumeno
	8.2	1	Umetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rumeno
9.	9.1	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe;	T	II.	rumeno
	9.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe;	T	II.	zeleno
10.	10.1	1	Umetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči sam piše krajša besedila npr. obnovo poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd.;	T	III.	rdeče
	10.2	1	Umetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči sam piše krajša besedila npr. obnovo poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd.;	T	III.	nad modrim
	10.3	1	Jezik	z vajami usvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	III.	nad modrim

LEGENDA:

Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;

Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

Vsebina: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo, umetnostno besedilo oziroma jezik, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;

Cilj – učenc: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu; **zeleni cilji – povzeti po digitaliziranem učnem načrtu;**

Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;

Taksonomska stopnja (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

Območje: zapisno območje, v katero se je uvrstilo/-a vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om.*

Besedilo 1**BREZ MOBITELA MED VOŽNJO**

Objavljeno 21. januarja 2019 16.55

Piše: Vladimir Ajdič

KRANJ – Gorenjski policisti so 21. januarja 2019 na območju Kranja poostreno nadzirali uporabo mobitela med vožnjo. Med akcijo so bili pozorni tudi na preostale prekrške, ki zmanjšujejo varnost v prometu.

Kar 28 voznikov je med vožnjo telefoniralo, devet jih ni uporabljalo varnostnega pasu, še pet voznikov pa so obravnavali zaradi vožnje skozi rdečo luč na semaforju. Policisti so obravnavali tudi dve večji prekoračitvi hitrosti.

Čeprav med telefoniranjem gledaš na cesto, tvoji možgani takrat ne vidijo! Telefon zmanjšuje tvojo zbranost, zato lahko spregledaš ključne informacije iz okolja, pešca, kolesarja ali prometno signalizacijo. Zaradi tega lahko povzročiš hudo prometno nesrečo.

Zakaj uporabljati varnostni pas? Če je pravilno uporabljen, lahko ublaži posledice v prometni nesreči, skupaj z drugimi varnostnimi elementi pa zagotavlja največjo stopnjo varnosti za voznika in sopotnike.

Neprilagojena hitrost je med glavnimi dejavniki prometnih nesreč, še zlasti tistih z najhujšimi posledicami. Pogosto je povezana tudi z nepravilno smerjo vožnje, nepravilnim prehitevanjem in neupoštevanjem pravil o prednosti. Z doslednejšim spoštovanjem prometnih pravil bi lahko obvarovali marsikatero življenje.

(Vir: prirejeno po <https://www.slovenskenovice.si/kronika/doma/brez-mobitelov-med-voznjo-140491>. Pridobljeno: 21. 1. 2019.)

2

Besedilo 2

Škofjeloški grb

V Škofji Loki pripovedujejo, da je bilo prvemu zemljiškemu gospodu, ki je na loškem ozemlju s krivo palico krotil tlačane, ime Abraham. Ko je ta pred davnim časom prišel z Bavarskega v Loko, je gostoval na loškem gradu toliko časa, dokler se ni naučil po naše govoriti. Ves srečen, da se bo zdaj lahko sporazumeval s tlačani, se je nekega pomladnega dne napotil proti daljni Idriji. Spremljal pa ga je zamorec, ki ga je loški gospodar dobil v dar iz bogatega Ogleja.

Potovala sta po Poljanski dolini. Ta je bila tisti čas zarasla z gozdovi, v katerih je bilo toliko medvedov, da bi jih človek ne preštel. Gorje potniku, če se je namenil brez orožja skozi te gozdove! A zamorec, ki je spremljal svojega gospodarja, je bil bistroglavec. Oborožil se je z lokom in tulom, polnim puščic.

Ko sta tako hodila in hodila, sta sredi temnega gozda srečala velikanskega medveda. Knez Abraham je prestrašen obstal in drgetal, njegov sluga pa je napel lok in izstrelil puščico v medvedovo srce. Medved se je zvalil na črno zemljo. Gospodar je rešitelja objel in dejal:

»Rešil si mi življenje, zvesti služabnik! Za tvoje junaštvo te bom nagradil, da bodo še pozni rodovi vedeli, kakšen junak si bil!«

Takoj ko se je živ in zdrav vrnil v loški grad, je zaukazal, naj v grb, ki bo še stoletja in stoletja prikazoval veličino loških knezov, naslikajo glavo njegovega rešitelja.

Od takrat je v škofjeloškem grbu glava črnega zamorca.

Slovar:

zamorec – človek črne rase

tul – cevasta priprava za nošenje puščic

(Vir: prirejeno po Niko Grafenauer (ur.), Slovenska dežela v pripovedki in podobi. Ljubljana: Mladinska knjiga 1991.)

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kaj je prebrano besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Reklama.
- B Poročilo.
- C Pismo.
- D Vabilo.

(1 točka)

2. Koliko odstavkov sestavlja prebrano besedilo? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

3. Kje so policisti opravljali poostren nadzor? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

4. Kdaj je bila izvedena policijska akcija? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

1

5. Ali so spodnje trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če je nepravilna, obkroži NE DRŽI.

28 voznikov je prevozilo rdečo luč na semaforju.	DRŽI	NE DRŽI
Devet voznikov je med vožnjo telefoniralo.	DRŽI	NE DRŽI
Devet voznikov ni uporabljalo varnostnega pasu.	DRŽI	NE DRŽI
Pet voznikov je prekoračilo dovoljeno hitrost.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

6. Na črte dopolni poved iz tretjega odstavka besedila.

Telefon zmanjšuje tvojo zbranost, zato lahko spregledaš ključne informacije iz okolja, _____, _____ ali _____.

(3 točke)

7. Iz zadnjega odstavka besedila izpiši dva od dejavnikov prometnih nesreč. Dejavnika napiši na črti.

Dejavnik 1: _____

Dejavnik 2: _____

(2 točki)

8. Iz besedila izpiši poved, iz katere izveš, s čim bi obvarovali marsikatero življenje. Poved napiši na črte.

(2 točki)

9. V spodnji povedi poišči dva pridevnika. Napiši ju na črti.

Zaradi tega lahko povzročiš hudo prometno nesrečo.

(2 točki)

10. Iz korena VOZ tvori tri besede iz iste besedne družine. Besede napiši na črte.

(3 točke)

11. Spodnji samostalnik napiši v dvojini. Napiši ga na črto.

policistka _____

(1 točka)

1

12. Na črto k vsaki besedi napiši besedo, ki pomeni enako (sopomenko).

brzina _____

šofer _____

kontrola _____

(3 točke)

13. Poved postavi v prihodnji čas in jo napiši na črti.

Med akcijo so bili pozorni tudi na preostale prekrške.

(2 točki)

14. Za časopis napiši na črte poročilo o športnem dnevu. V besedilo vključi vse značilnosti poročila (kdo, kaj, kdaj, kje, kako in zakaj). Besedilo naj bo smiselno povezano in dolgo vsaj devet povedi. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(4 točke)

2

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Katero književno zvrst predstavlja besedilo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Dramatiko.
- B Prozo.
- C Poezijo.

(1 točka)

2. Kdo je bil Abraham? Odgovor napiši na črto.

(1 točka)

3. Koga je dobil Abraham v dar? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Medveda.
- B Zamorca.
- C Tlačana.
- D Gospodarja.

(1 točka)

4. Odgovori na vprašanji. Odgovora napiši na črti.

a) Kje sta potovala Abraham in služabnik?

b) S čim vsem se je oborožil gospodarjev služabnik?

(2 točki)

5. Iz besedila na črte izpiši poved, iz katere izvemo, da sta glavna junaka srečala medveda.

(1 točka)

6. Ali so spodnje trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če je nepravilna, obkroži NE DRŽI.

Sluga je izstrelil puščico v medvedovo nogo.	DRŽI	NE DRŽI
Medved se je zvalil na črno zemljo.	DRŽI	NE DRŽI
Abraham se je živ in zdrav vrnil v loški grad.	DRŽI	NE DRŽI
V grbu je prikazana glava loškega kneza.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

2

7. Odgovori na vprašanja. Odgovore napiši na črte.

a) Kaj pomeni, da se je Abraham naučil »po naše govoriti«?

b) Zakaj je zamorec v besedilu označen kot bistroglavec?

c) Zakaj je v škofjeloškem grbu glava zamorca?

(3 točke)

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu?

Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4.

Številke napiši na črte.

___ Abraham se je s služabnikom odpravil v Idrijo.

___ Služabnik je knezu rešil življenje.

___ Med potovanjem po gozdu sta srečala medveda.

___ Knez je služabnika nagradil za njegovo junaštvo.

(2 točki)

9. Kakšni sta bili nastopajoči osebi ob srečanju z medvedom?
Na črto pred osebo napiši številko lastnosti.

OSEBI:

___ Abraham

___ zamorec

LASTNOSTI:

1 jezen

2 srečen

3 pogumen

4 strahopeten

5 nesrečen

(2 točki)

10. V najmanj devetih povedih na črte napiši obnovo zgodbe, ki si jo prebral.
Obnova naj bo smiselno povezana v celoto. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)